

REPORT

Benchmarking on Solid Waste Management in South-east Europe, 2015

www.nalas.eu

Ovaj Izvještaj su sastavili članovi Radne grupe za upravljanje čvrstim otpadom i vodom Mreže udruženja lokalnih vlasti jugoistočne Europe (NALAS). U svom drugom izdanju, izvještaj daje prikaz napretka u upravljanju čvrstim otpadom u zemljama Jugoistočne Europe za 2015. godinu, u poređenju sa 2014. godinom.

Izvještaj članovima NALAS-a – udruženjima lokalnih vlasti u zemljama jugoistočne Europe daje neutralni pogled na stanje upravljanja čvrstim otpadom u poređenju sa ostalim zemljama i općinama. U Izvještaju se jasno identificiraju područja gdje se uočavaju prilike, prioritetizira područja koja se moraju poboljšati, postavljaju se nivoi očekivanja i prate promjene na nivou jugoistočne Europe. U konačnici, radi se o upravljanju čvrstim otpadom na društveno, ekološko i finansijski prihvatljiv način.

SAŽETAK IZVJEŠTAJA:

Čilj Benchmarking izvještaja (izvještaja o samopoređivanju) o upravljanju čvrstim otpadom za 2015. godinu je da se da uvid u trenutnu situaciju upravljanja čvrstim otpadom na nacionalnom i lokalnom nivou u zemljama jugoistočne Europe koje su članice NALAS mreže. Drugi zadatak Izvještaja je da utvrdi napredak na nacionalnom i lokalnom nivou u uspostavljanju integriranog sistema upravljanja čvrstim otpadom u poređenju sa 2014. godinom.

Glavni zaključci izvještaja su:

- Situacija u regionu kada su u pitanju pravni i institucionalni aspekti upravljanja otpadom se nije znatno promijenila u poređenju sa 2014. godinom. Nekoliko zemalja mijenjalo zakonodavni okvir radi harmonizaciju domaće legislativne sa EU legislativom. Druge zemlje imaju nedostatnu legislativu ili legislativu koja je djelomično harmonizirana sa zakonima EU. U zemljama sa jakom pravnom osnovom, implementacija teče sporo zbog manjka ljudskih i finansijskih resursa.
- Prosječni nastanak čvrstog otpada u zemljama jugoistočne Europe je 0,87 kg/stan/dan, što je niže od EU28 prosjeka. Ovo je rezultat loše ekonomske situacije i slabije platežne moći u zemljama jugoistočne Europe, što se može potvrditi uvidom u prosječni BNP zemalja jugoistočne Europe koji iznosi samo 15% od prosječnog BNP zemalja EU28.
- Većina zemalja nije mogle da izvjesti o stopi recikliranja zbog nedostatka podataka. Zemlje koje imaju podatke uglavnom izvještavaju o malo stopi recikliranja, ispod 40%. Ovo je vezano za činjenicu da zemlje generalno odlažu svoj otpad na deponije te da veliki dio otpada završava na nelegalnim divljim odlagalištima, što umanjuje mogućnost za recikliranje. Zemlje trenutno pokazuju interes za smanjenje nelegalnog odlaganja i povećanje stope recikliranja; međutim, zacrtani nacionalni ciljevi će se teško dostići.
- Zbog manjka adekvatne infrastrukture, deponiranje ostaje jedina održiva opcija, i shodno tome, se i preferira u zemljama regiona. Države teže ka regionalnom odlaganju; međutim, i suviše mali koraci se provode na putu do konačnog cilja.
- Podatke za iskazivanje lokalnih indikatora je jako teško pronaći. Općine nemaju nikakve pravne obaveze ili predviđenu metodologiju za utvrđivanje količine i sastava otpada, što predstavlja veliku prepreku prilikom planiranja sistema integralnog upravljanja otpadom.
- Moguće je uspostaviti odnos između proizvodnje otpada i procenta stanovništva koje živi u urbanim, odnosno ruralnim područjima. Veća urbanizacija i populacija direktno uzrokuje veću proizvodnju otpada.
- Pokrivenost područja sistemom prikupljanja otpada u urbanim područjima je zadovoljavajuća (u nekim općinama je i 100%), dok je u ruralnim područjima pokrivenost niska.
- Do 70% otpada se sastoji od biorazgradivog otpada. Manje od 10% otpada se sortira i reciklira. Otpad se uglavnom odlaže na deponije. Visok stepen biorazgradivog otpada i nizak stepen otpada za reciklažu upućuje na mogućnosti za iskorištenje otpada umjesto deponiranja. Neke od opcija uključuju i kompostiranje ili proizvodnju RDF.
- Tarifni sistem baziran na težini ili obimu se ne primjenjuje u regionu. Procenat naplate usluge iznosi između 18% i 98%.
- Neformalni sektor sakupljača otpada je prisutan u regionu. Oni uglavnom prikupljaju metalni i PET otpad; međutim nije poznato u kojem obimu. Uglavnom nisu prepoznati od strane lokalnih vlasti i njihov status nije reguliran zakonom. Utjecaj neformalnog sektora u prikupljanju otpada se generalno smatra manje značajnim.
- Općine uglavnom odlažu svoj otpad na općinske deponije koje nisu usklađene sa EU standardima. 9 od 19 općina odlaže svoj otpad na regionalne sanitarne deponije. Informacije o nelegalnim divljim odlagalištima uglavnom nisu dostupne, ali sve procjene upućuju na izrazito velike brojeve.